

Att vara finskt barn i Sverige

Gunnar Nilands bok *Var är ditt hem, Kari*, är en svindande vidräkning med dagens skolsystem och med det samhälle, som tillåter att avancerad mobbning får förekomma i våra skolor, skriver dr Inga-Greta Agrell i denna anmälan.

KARI ÄR en finsk tonårspojke, som under en veckas institutionsvistelse i Sverige skriver dagbok i väntan på samhällsliga åtgärder. Han berättar dag för dag vad som händer honom men ger samtidigt en återblick på sin 3-åriga vistelse i Sverige.

Vi får följa Karis utveckling i det för honom främmande landet Sverige. Han har redan från början liksom andra invandrare mötts av misstro, förakt och översitteri. Han accepterar resignerat att kallas finnjävel. Han presenterar sig själv i början av boken som "finne eller finnjävel som jag ofta kallas".

Men dagboken berättar att i situationer som Kari upplevt som alltför förnedrande, vid tillfällen då han själv eller en kamrat blivit utsatta för svår pennialism, då händer det att det finska humöret tar ut sin rätt och Kari slår hårt — med påföljd att han nu sitter på en institution och väntar på samhällets vidare åtgärder. Språksvårigheterna gör

också att han ibland helt oskyldig dras in i konflikter.

□ Trovärdigt

Gunnar Niland, författare till boken *Var är ditt hem, Kari?* (Zindermans) är välkänd barn- och ungdomsboksförfattare och dessutom en erfaren skolman.

Han vet vad han talar om när han berättar om barn och ungdom. Hans rika erfarenhet tillsammans med en stor förmåga till inlevelse och personligt engagemang ger trovärdighet som imponerar och fascinerar.

Boken om Kari är en vidräkning med dagens skolsystem —

och med samhället i övrigt med för den delen. Ett samhälle med en skola som ger fritt spelrum åt avancerad mobbning. Karis individuella problem i Sverige löser man genom att skicka honom tillbaka till Finland. Är detta uttryck för en djup pessimism och uppgivenhet inför främlingshatet i välfärdslandet Sverige? Jag känner det nästan så.

Men är Karis återvändande till Finland enda lösningen? Jag vill i alla fall inte att Gunnar Niland ska mena det precis så. Han presenterar en lösning. Man skulle önska att det psykiska klimatet vore sådant att Kari kunde få bli kvar i Sverige. Inte behöva känna sig fosterlandslös utan få svenska vänner och uppleva sig som lycklig medborgare i två fosterland. När Kari reser tillfrågas han av någon: "Tänker du aldrig komma tillbaka?" Kari svarar: "Kanske. För att hälsa på någon gång. Men det dröjer nog ett bra tag." Aningen av en ljusglimt i alla fall.

□ Elegant

Boken om Kari är skriven i korta meningar, uppbyggda av expressiva huvudsatser, som går direkt in i läsaren. Själva kompositionen är elegant med Karis återblick inbyggd i dag-för-dag-anteckningarna.

Den som i likhet med anmäla- ren arbetar med barn och ungdom upplever starkt sanningshalten i denna sakligt osentimentala och ändå så gripande skildring av en ung människas kamp i en oftast fientlig miljö. Den är en anklagelse mot oss alla som låter en medmänniska fara så illa, en anklagelse mot ett samhälle som så dåligt slår vakt om de ungas trygghet och särskilt då minoritetsbarnens.

□ Budskapet

Gunnar Nilands bok är inte bara stilistiskt skickligt gjord, den är inte bara spännande och underhållande. Den har ett angeläget budskap: Var rädd om riskbarnen!

Niland ger inga pedagogiska pekpinor men rikt diskussionsstoff. Den bör lämpa sig utmärkt som underlag för diskussioner i skolan, både bland lärare, elever och föräldrar. Boken om Kari har så raka kommunikationer till sin publik att den bör vara tacksam

att göra film och teater av. Särskilt väl borde den lämpa sig för TV.

Som alla Zindermans böcker är boken om Kari typografiskt elegant och försedd med trevliga bilder och en fin vinjett.

Inga-Greta Agrell